

Osaamiskeskus Kentaurin tehtävät vuosien 2020–2023 aikana

1. Osaamiskeskusrakenne

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyi 5.3.2020 nuorisolain (1285/2016) 19 §:n nojalla nuorisoalan osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden vuosien 2020–2023 väliseksi ajaksi. Valtionapukelpoisuus myönnettiin kuudelle hakijalle.

Osaamiskeskus vastaa osaamisalansa kehittamisestä ja edistämisestä valtakunnallisesti. Se myös tuottaa, kokoaa ja jakaa tietoa osaamisalansa kohderyhmästä, toimintaympäristön tilanteesta ja tarpeista, sekä nuorisopolitiikkaan liittyvistä asioista, niin nuorisoalan toimijoille ja yhteisöille kuin opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Osaamiskeskukset muodostavat rakenteen, jonka avulla opetus- ja kulttuuriministeriö johtaa, yhteen sovittaa, kehittää ja luo yleisiä edellytyksiä nuorisotyölle ja -politiikalle valtionhallinnossa. Osaamiskeskusrakenteen lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön ohjausjärjestelmään kuuluvat aluehallintovirastojen nuorisotoimet sekä lakisääteiset valtion nuorisoneuvosto ja arviointi- ja avustustoimikunta.

2. Osaamiskeskustoiminnan painopisteet vuosille 2020–2023 ja yleiset edellytykset

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023, joka hyväksyttiin 19.12.2019, sisältää seuraavat painopisteet osaamiskeskustoiminnalle:

1. Nuorisotyö kunnassa
2. Nuorisoalalla toimivien järjestöjen tilannekuva ja vaikuttavuus
3. Osallisuus ja vaikuttaminen
4. Kohdennettu nuorisotyö
5. Digitaalinen nuorisotyö
6. Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa

Osaamiskeskukset on valittu painopistekohtaisesti.

Jokaisen painopisteen sisällä tulee läpäisevästi ottaa huomioon sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja kaksikielisyys. Osaamiskeskusten suomenruotsalaista nuorisotyötä koordinoidaan Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa -painopisteen osaamiskeskuksessa.

Osaamiskeskukset toimivat opetus- ja kulttuuriministeriön tavoiteohjauksessa.

Osaamiskeskukset toimivat vuorovaikutuksessa aluehallintovirastojen nuorisotoimien kanssa.

Osaamiskeskuksella on riittävä valmius ja osaaminen osallistuakseen oman painopisteensä alan eurooppalaisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämiseen yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

3. Osaamiskeskus Kentaurin tehtävät vuosille 2020-2023

Tavoite 1	Kehitetään valtakunnallisten kansalaisjärjestöjen nuorisotyötä koskevaa tiedontuotantoa yhteistyössä OKM:n ja Nuorisotilastot.fi-palvelun kanssa
Tulosodotus	Nuorisotilastot.fi -palveluun on kehitetty osio, joka tuottaa säännöllistä, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa valtakunnallisten järjestöjen tekemästä nuorisotyöstä ja -toiminnasta.
Keskeisimmät toimenpiteet	Kartoitetaan tiedonkeruun nykytila ja sen ongelmakohdat. Mallinnetaan tiedonkeruun prosessit ja käyttäjätuki, ottaen huomioon jo kehitetyt ja kehitteillä olevat järjestelmät. Kehitetään tiedontuotantoa yhteistyössä OKM:n ja Kuntaliiton nuodo-hankkeen kanssa.
Mittarit	Tietoa tuottavien valtakunnallisten nuorisotalan järjestöjen määrän muutos vuodesta 2022 vuoteen 2023.
Alustava aikataulu	Järjestelmää pilotoidaan kehittämistyön aikana, ja se otetaan käyttöön osaamiskeskuksen neljännen toimintavuoden aikana.
Tavoite 2	Tutkitaan nuorten harrastus- ja muun kansalaisjärjestötoiminnan vaikutuksia nuorten kasvuun ja osallisuuteen, sekä niiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta
Tulosodotus	Nuorisotalan tutkimuksellinen tieto nuorten järjestöosallistumisen vaikutuksista nuorten kasvuun ja nuorten osallisuuteen on lisääntynyt. Tietoa käytetään osana nuorisotalan järjestötoiminnan vaikuttavuuden osoittamista.
Keskeisimmät toimenpiteet	Tehdään edellä mainituista aiheista kaksi uutta tutkimusta (kaksi tieteellistä artikkelia ja yleistajuisia raportteja). Tutkimuksissa hyödynnetään asiasta aikaisemmin tehtyjä tutkimuksia. Keskeiset tulokset julkaistaan suomeksi ja ruotsiksi. Tutkimusten tuloksista viestitään päättäjille ja keskeisille sidosryhmille julkaisuissa ja seminaareissa.
Mittarit	Tutkimusten tieteellinen vertaisarviointi. Tiedon jakaminen nuorisotalalla.
Alustava aikataulu	Tuotetaan vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit osaamiskeskuksen kauden aikana.
Tavoite 3	Vahvistetaan ja kehitetään kansalaisjärjestöjen vaikuttavuusarviointiosaamista
Tulosodotus	Nuorisotalalla on käytössä järjestöjen ja avustusjärjestelmän tarpeista lähtevä digitaalinen vaikuttavuusarviointityökalu, jota hyödynnetään toiminnan laadun kehittämisessä. Järjestöjä on koulutettu vaikuttavuusarviointiosaamisessa. Tuotetaan yhteisiä mittareita nuorisotalajärjestökentälle.

Keskeisimmät toimenpiteet	Kartoitetaan olemassa olevia arviointimalleja ja työkaluja. Suunnitellaan yhdessä toimijoiden kanssa arviointikäsi- ja yhteisiä mittareita. Arviointikäsi- ja mittareita kehitetään ja pilotoidaan järjestöjen kanssa. Arviointikäsi- ja mittarien käyttö juurrutetaan osaksi järjestöjen toimintaa tuottamalla koulutusta ja luomalla edellytyksiä vertaisarvioinnille. Työkaluja ja tarvittava koulutus tuotetaan suomeksi ja ruotsiksi.
Mittarit	Vähintään 50 yhdistystä hyödyntää työkalua toiminnassaan. Vaikuttavuuskäsi- ja mittareiden palaute kertoo hyödynnettävyydestä omassa työssä.
Alustava aikataulu	Kartoitus ja koulutus alkavat vuonna 2020. Mittarit pilotoidaan ja lanseerataan 2022–2023. Vaikuttavuuskäsi- ja mittareita valmistuu 2023.
Tavoite 4	Selvitetään kansalaistoiminnan muuttuvan toimintaympäristön ilmiötä ja vaikutuksia järjestöjen nuorisotyön ja –toiminnan näkökulmasta
Tulosodotus	Nuorisoalan järjestöjen ja hallinnon tieto, ymmärrys ja ennakointiosaaminen niiden toimintaympäristön muutoksesta on lisääntynyt.
Keskeisimmät toimenpiteet	Selvitetään järjestöjen toimintaympäristöjen muutostrendejä ja niiden vaikutuksia järjestöjen toimintaan. Järjestetään aiheesta laaja keskustelutarja sekä tuotetaan erilaisia skenaarioita ja kehittämismateriaaleja järjestöjen käyttöön. Toiminta toteutetaan suomeksi ja ruotsiksi.
Mittarit	Tilaisuuksiin osallistuneiden järjestöjen määrä sekä osallistujien kokemukset ja palaute, materiaalin hyödyntäminen.
Alustava aikataulu	Keskustelutilaisuudet alkavat 2020, skenaariot ja kehittämismateriaalien tuottaminen 2022–2023.
Tavoite 5	Vahvistetaan ja systematisoidaan kansalaisjärjestöjen työelämä- ja oppilaitosyhteistyötä kansalaistoiminnassa hankitun osaamisen tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi
Tulosodotus	Nuorisoalan järjestöt käyttävät työkaluja, joilla niiden toiminnassa mukana olevat nuoret voivat entistä paremmin osoittaa osaamistaan opinnoissa ja työelämässä.
Keskeisimmät toimenpiteet	Järjestöjä tuetaan osaamislähtöisessä koulutussuunnittelussa ja toiminnassa hankitun osaamisen sanoittamisessa mm. koulutuksen avulla. Jatkokehitetään järjestötoiminnassa hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen välineistöä.
Mittarit	Ymmärryksen kasvu osaamisen tunnistamisen tarpeista ja osaamistyökalujen käytöstä. Järjestöjen kokemus osaamisen vahvistumisesta osaamislähtöisessä koulutussuunnittelussa ja osaamisen tunnistamisesta. Järjestöjen kokema hyöty Kentaurin tarjoamista digitaalisista työkaluista ja koulutuksista.
Alustava aikataulu	2022–2023

4. Rahoitus

Osaamiskeskustoiminta rahoitetaan valtion talousarvion momentilta 29.91.50 (rahapelitoiminnan voittovarot nuorisotyön edistämiseen).

Osaamiskeskus hakee valtionavustusta kullekin toimintavuodelleen opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeiden mukaisesti. Valtionavustus myönnetään opetus- ja kulttuuriministeriön ja osaamiskeskuksen yhdessä sopimiin tehtäviin. Arviointi- ja avustustoimikunta tekee asiassa esityksensä.

Myönnetyn avustuksen käyttöaika on 12 kuukautta. Avustuksen määrää harkittaessa ottaa opetus- ja kulttuuriministeriö nuorisolain 19 §:n mukaisesti huomioon osaamiskeskuksen tehtävät ja toiminnan laadun sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, ja arvioi edellä mainittuja seikkoja valtioneuvoston nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevan asetuksen (211/2017) 7 §:n mukaisesti.

5. Raportointi

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa myöntämiensä valtionavustusten käytön tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä avustusten vaikutuksia. Tätä tarkoitusta varten ministeriö voi tehdä avustuksen saajalle kyselyjä myöntämästään avustuksesta.

Osaamiskeskuksen tulee viipymättä ilmoittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle suunniteltuun toimintaansa vaikuttavista olennaisista muutoksista. Tarvittaessa näissä tilanteissa käydään opetus- ja kulttuuriministeriön ja osaamiskeskuksen väliset tarkentavat keskustelut.

Osaamiskeskus tekee avustuksen käytöstä selvityksen viimeistään valtionavustuspäätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä tuloksellisuusraportointi että kustannuspaikkakohtainen talousraportointi.

Osaamiskeskus varautuu toimittamaan vuoden 2022 toimintaa koskevan avustushakemuksensa yhteydessä selostuksen koko siihenastisesta osaamiskeskustoiminnastaan. Selostuksen tulee sisältää yhteenveto aikaansaaduista tuloksista. Selostuksen pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö ja osaamiskeskus sopivat tavoiteohjausasiakirjaa koskevasta puolivälitarkastelusta.

6. Tavoiteohjausasiakirjan voimaantulo ja tarkistaminen

Tavoiteohjausasiakirja tulee voimaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntäessä avustuksen nuorisotalouden osaamiskeskuksen vuoden 2020 osaamiskeskustoimintaan. Tavoiteohjausasiakirjaa voidaan sen voimassaoloaikana tarkistaa opetus- ja kulttuuriministeriön ja nuorisotalouden osaamiskeskuksen yhteisellä päätöksellä.

Allekirjoitukset

Henni Axelin
Johtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kaisa Leikola
Toiminnanjohtaja
Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry